

Salatiede ja salatieteilijät.

III.

Kaita tie.

„Ahdas on se portti ja kaita se tie, joka vie elämään“, sanoi mestari Jeesus, ja vaikka me kristityt yleensä olemme unohtaneet panna arvoa mestarinme sanoihin, elää meissä yhä vielä vaistomainen tietoisuus siitä, että jonkinmoinen elämän tie on olemassa. Samalla aavistamme ja uskomme, että tämä elämäntie on kaita siinä merkityksessä, että se on surujen ahdistama ja yksinomaan vaivoille ja vaikeuksille altis. Ja kun nyt teosofinen liike nuortuneella voimalla julistaa tätä vanhaa oppia kaidasta elämäntiestä, kuvastuu monen hartaan kuulijan mieleen tuttu kuva maailmaa pakenevasta katumuksentekijästä. Ja ehkä moni tämän lehden lukija, käydessään läpi H. P. Blavatskyn kirjoituksen „käytännöllisestä salatieteestä“¹⁾, tuli ajatelleeksi kertomuksia kristityistä pilaripyhimyksistä, munkeista ja erakoista, itämaalaisista itsensäkiduttajista, fakireista ja kerjäläismunkeista, keskiaikaisista asketeista j. n. e., ja samalla kysyneeksi itseltään, mitä meidän vapautta ja valistusta rakastavalla ajallamme on niiden kanssa tekemistä?

Tosin sen, joka vähänkin tietää, mitä kaidalla tiellä tarkotetaan, täytyy myöntää, että se tie on kivikkoista ja ohdakkeista, että se kulkee ahtaiden solien läpi ja ammottavien kuilujen yli, mutta jos hänen tietonsa tähän pysähtyy, ei se käsitä muuta kuin totuuden toisen puolen. Sillä miksikä jättäisimme mainitsematta, että kaita tie on alppitie, joka oikaisee suoraan huimaavia huippuja kohti? Ja kun vuoripolkua noustaan, silloin askel askelelta puhdistuu ilma, laajenee näköala ja muuttuu maailma yhä suuremmoisemmaksi; lopulta siintää jo lumihuippujen lomitse kultainen temppele auringonmoussun ikuisessa kevätmaassa ja kuuluu kaukaa temppeleistä pyhiinvaeltajan korviin taivaallisten kuorojen kuninkaalliset symfoniat. Joskin siis kaitaa tietä kulkijan eli salatieteilijäksi pyrkijän elämä on suruissaan syvempi kuin muiden ihmisten, on myös hänen ilonsa riemukkaampi ja hänen riemunsa ylevämpi kuin muiden. Ja mitä siihen tulee, että meidän valistunut aikamme vastenmielisesti kuulee puhuttavan erityisestä elämäntiestä, ei liene totuus silti muutettavissa. Jos elämässä on olemassa kaita tie, ei sen olemassaolo riippune toisen tai toisen ajan mielijohteista, jotka pysyvät hetken ja haihtuvat kuin tunnelmat ainakin, vaan lienee sen perusta laskettu vankemmalle kalliolle.

Mikä sitten on tämä kaita tie ja miten sen olemassaolo on ymmärrettävissä? Ja mikä on se vaara, jonka kerrotaan uskaliasta astujaa uhkaavan? Näihin kysymyksiin tahtoisimme nyt koettaa vastata, ja vastaus meille selvenee, jos vähän tarkastamme ihmiselämää yleensä.

Ihmisen poveen on kätkeytynä elämänhalu ja hänen sydäntään elähyttää pyrkimys onneen. Tähän vanhaan kaikkien todeksi myöntämään lauseeseen voimme lisätä: häntä elähyttää myös vaistomainen tunne siitä, että jos hän osaisi ottaa elämän aivan luonnolliselta kannalta, hän olisi onnellinen. Mikä olisi sitten tämä luonnollinen kanta? Sitä hänen on vaikea yksityiskohtaisesti selvittää, mutta hänen epämääräinen vaistonsa ilmottaa hänelle luonnollisen

¹⁾ Kts. Omantunnon helmikuun numeroa 1907.

elämän perussävelet niin sanoaksemme. Ja nämä perussävelet ovat yhtä selviä kuin yksinkertaisia. Niiden mukaan ihmisen tulisi elää luonnon välittömässä yhteydessä, täydellisessä luottamuksessa ja tottelevaisuudessa luonnon lakeja kohtaan ja täydellisessä ajattelemattomuudessa filosofisessa merkityksessä. Viimeinen ehto on erittäin tärkeä: ajatella ihminen ei saisi, ei tutkia, ei etsiä, ei kysellä, vaan elää ainaisessa nykyhetkessä ja olla onnellinen. Niin pilkallisilta kuin nämä sanat tuntunevatkin, lienee tuskin sitä ajattelevaa ihmistä, joka ei joskus olisi salaisesti huudahtanut: kunpa pääsisin vapaaksi tästä alati ahertelevasta kulttuuriminästäni, kunpa pääsisin lapseksi luonnon helmaan.

Kuitenkin näemme, että tämä hurskas toivomus ei toteudu. Ihmiset, jotka lähtevät yhteiskuntakoneiston humua pakoon, huomaavat pian, että humu kuuluu heidän piilopaikkaansakin, elleivät sitä ennen itse ole alkaneet ikävöidä takaisin vanhaan humuun. Erakko, joka semmoisista syistä pakenee yksinäisyyteen, saapi aina kokea, ettei mikään paikka suojaa häntä siitä maailmasta ja siitä humusta, jota kutsutaan hänen omaksi minäkseen. Useimmat ihmiset unohtavatkin seuraavassa silmänräpäyksessä tuon hetkellisen tunnelmansa. Ja totta on, että kun hiukan lähemmältä tarkastamme inhimillistä sieluelämää, oivallamme, että tuommainen luonnollinen ihanne-elämä onkin mahdottomuus.

Miksi? Sentähden että ihmisen sielussa elää paljon muuta kuin tuo lapsellinen onnen vaisto. On ikäänkuin ihmistä ajaisi eteenpäin, väsymättä eteenpäin, salaperäinen voima, joka pukeutuu tuhansiin muotoihin. Milloin se houkuttelee häntä kauneutena – silmän, korvan tai mielikuvituksen – ja tekee hänestä taiteilijan, säveltäjän tai runoilijan; milloin nautinnonhimona, joka leikkaa hänen sielultaan siivet ja saa hänet loassa rypemään. Milloin sama salaperäinen kulttuurivaisto kannustaa häntä tietoon pyrkimään ja havaintoja ja keksintoja tekemään, joista miljonille on hyötyä tai tuhoa, milloin se taas vallanhimona ja ylpeytenä houkuttelee häntä toisten hartioille kiipeemään sekä heikompia ja tyhmempiä sortamaan. Sama salaperäinen voima vetää häntä myös iankaikkisena hyvytenä ja rakkautena puoleensa ja saa hänet polvistumaan eteensä hiljaisessa hartaudessa.

Teosofeina meidän ei ole vaikea käsittää näitä seikkoja. Lapsellinen onnen vaisto, josta äsken puhuimme, on itse asiassa sielunme muistiin jäänyt tunnelma menneistä ajoista. Jos tunnemme pääpiirteet ihmiskunnan kehityshistoriasta salaisen opin valossa, tiedämme, että Lemurian ja alussa Atlantiksenkin muinaisilla mannermailla ihmiskunta eli kultaisen lapsuutensa ajat juuri semmoisissa luonnollisissa ja alkuperäisissä sivistysoloissa, joista ajattelevammat yksilöt vieläkin uneksivat. Ne ajat ovat ainaiseksi vaipuneet muistojen yöhön, mutta ovat myös painaneet siksi syvän leiman niihin sieluihin, joka silloin elivät mukana ja johonkin määrin osasivat ajatella, että vielä tänä päivänä niiden aikojen muistot hämärinä tunnelmina nousevat meidän tajuntaamme. Samalla tavalla vaikuttavat meihin joka ruumistuksessamme saman ruumistuksen lapsuuden muistot, mikäli ne ovat olleet onnellisia ja sopusointuisia.

Mitä taas siihen kehitysvoimaan tulee, joka ei anna ihmiselle rauhaa, tiedämme, että se on jumalallinen elämä eli jumala, joka vaikuttaa meihin meidän oman minuutemme kautta; se on ihmisessä asuva jumala, joka häntä kasvattaa ja kehittää. Ja jos silloin kysymme, kuinka jumalan voima saattaa esiintyä pahana, kuuluu vastaus, että paha ja hyvä tässä kohden ovat suhteellisia käsitteitä. Kaikki paha esiintyy ensin hyvän muodossa; kokemus vasta näyttää korkeamman

hyvän, joka tuomitsee edellisen pahaksi. Tämä on jumalan tapa kasvattaa ihmistä elämän koulussa.²⁾

Oppi jumalan kaikkiallisuudesta ja ihmistä eläyttävästä jumalallisesta hengestä tavataan kaikissa suurissa uskonnoissa, ja totta tosiaan emme ilman sitä ymmärtäisi elämää, emme ulkonaisen maailman emmekä ihmisen sisäisen maailman elämää. Mutta jumaluskon valossa pimeimmätkin kohdat kirkastuvat.

Kaikissa teologioissa tapaamme myös opin jumalan kolminaisuudesta. Yhtä järjettömältä kuin tämä oppi pintapuolisesti tuntuukin – ja järjetön se on, jos kuvittelemme jumalaa maailmasta erillään olevaksi kolmiyhteiseksi jättiläiseksi –, yhtä järjelliseksi ja filosofiseksi me sen havaitsemme, jos esim. katsomme sen tarkottavan ja kuvaavan jumalallisen elämän suhdetta ihmishenkeen. Sen takana tietysti piilee myöskin syvempi totuus, jota vähitellen voimme oppia aavistamaan, mutta pianikin ymmärrämme sen tältä niin sanoaksemme inhimilliseltä kannalta.

Ihmisen hengessä erotamme kolme olemuspuolta: tahdon, tunnon ja tiedon eli ajatuksen (järjen), ja niistä päätämme nyt, että jumalallisessakin tajunnassa on nämä kolme olemuspuolta: tahto, tunto ja tieto. Emme ole tottuneet käyttämään näitä nimityksiä; ja epäilemättä kolme tuollaista abstraktista sanaa ei selvittäisi meille jumalaa läheskään niin paljon kuin jokainen ihminen voi hengessään jumalaa käsittää. Uskonnoissa on sentähden aina annettu jumalan olemuspuolille nimiä, jotka ovat samalla epäfilosofisempia ja kuvaavampia, koska ne ovat elävämpiä ja konkretisempia. Jos tahdomme niitä välttää, olemme pakotetut toisenlaisilla sanoilla kuin yllämainituilla ilmaisemaan, mitä sydämenne ja järkemme kuiskaa meille jumalasta. Jumala tahtona ei ole paljasta tahtoa, vaan on pyhää, oikeata, voittamatonta tahtoa. Samaten hän tuntona on rajatonta rakkautta ja ihanuuden riemua, ja tietona kaikkitietävää ajatusta ja viisautta.³⁾ Voisimmekin vallan hyvin käyttää perin uudenaikaista monistista kolminaisuutta: hyvyys, kauneus, totuus⁴⁾, joka mainiosti kuvaa jumalamme olemuspuolia, kunhan vain muistamme, ettei ole puhe abstraktisista käsitteistä, elottomista ihanteista, vaan korkeimmasta ja elävimmästä todellisuudesta.

Kun tällä tavalla käsitämme jumalan kolminaisuuden, ymmärrämme, minkälaisessa vuorovaikutuksessa jumalallinen ja inhimillinen henki ovat toisiinsa, ymmärrämme myös niitä erilaisia viettejä ja vaistoja, jotka heräävät ihmisen sielussa. Ihmisen henki on itse asiassa jumalallinen kolminaisuus heijastuneena yksilölliseen tajuntaan, ja ihmistä on syystä kutsuttu jumalan kuvaksi. Seuraava taulu painaa mieleemme nämä suhteet:

²⁾ Pahalla on kyllä syvempikin merkitys n. k. mustan magian yhteydessä.

³⁾ Filosofinen kolminaisuus on Tietoisuus (henki) ja Ulottuvaisuus (aine) sekä niitä yhdistävä Voima (elämä), joka saa aikaan kaikki ne erilaiset Tietoisuuden ja Ulottuvaisuuden väliset suhteet (rajotukset), joita ilmennyt maailmankaikkeus edustaa. Tämän kolminaisuuden ja tekstissä esitetyn yhdenmukaisuus on ilmeinen: tietoisuus vastaa tietoa, ulottuvaisuus tuntoa (kauneutta) ja voima tahtoa.

⁴⁾ Ernst Hæckel, *Världsgåtorna*, siv. 390.

Jumalallinen ja inhimillinen kolminaisuus.

Jumala.

Sat	Isä	Tahto	Voima	Hyvyys
Ananda	Poika	Tunto	Aine	Kauneus
Tshit	P. Henki	Tieto	Henki	Totuus

Ihminen.

Atmâ	Tahto
Buddhi	Tunto
Manas	Tieto

Ihmiskunnan kultaisena lapsuudenaikana, jolloin ihmisen henkinen kolminaisuus oli kuin tyhjä lehti verrattuna siihen, miksi se nyt on kehittynyt, alistui ihminen luonnon pakosta viisaitten opettajiensa johdatettavaksi. Hänen järkensä ei kysellyt, ei epäillyt, hänen tahtonsa ei osannut muuta kuin nöyrästi totella ja hänen tuntuksensa oppi sen vuoksi juomaan onnen ja autuuden maljasta.

Toista on nyt. Pitkinä vuosituhsina on ihmiskunta saanut kulkea omin päin, sen lapsuusaika on ohi, nyt se itse oppii hyvän ja pahan läksyn, nyt se itse elämän koulussa viisastuu ja taitavaksi kehittyy; ja lukemattomia ovat sen lankeemukset. Sen omassa povessa asuva henki ajaa sitä eteenpäin; kun ei se tietä näe, hapuulkoon pimeässä ja kompastukoon.

Mutta johtotähti ihmiskunnalla on: jumalan henki sen oman hengen sydänmaassa. Jumala hyvyytenä herättää ihmisen tahdossa hyvyyden, pyhyden, oikeuden kaipuun ja ihmisen sielu on valmis ottamaan vastaan *uskonnon* voiman. Jumala kauneutena herättää ihmisen tunnossa kauneuden, rakkauden ja sopusoinnun kaipuun ja ihmisen sielu kehittyy *taidetta* ymmärtämään ja luomaan.⁵⁾ Jumala totuutena herättää ihmisen ajatuksessa totuuden, tiedon ja viisauden kaipuun ja hänen sielulleen avautuu *tieteen* ja *filosofian* uusi maailma. Ja näistä hänen kolminaisen henkensä kolmesta toiminnasta syntyy kulttuuri.

Tämä on kuitenkin vain ihmiselämän valopuoli. Jumalallinen elämä virranneena yksilölliseen tajuntaan herättää tässä tajunnassa kaihon – jumalaan. Kaihonsa tyydytystä yksilöllinen tajunta – ihminen – etsii puhtaassa muodossaan ihmishengen kolmea yllämainittua kulttuuritietä pitkin; nämä tiet kulkevat ylöspäin ja sisäänpäin. Mutta sen kautta, että jumalallinen elämä virtaa sisästäpäin ihmisen yksilölliseen tajuntaan, joka siis joutuu ikäänkuin kahden tulen väliin – sisäisen subjektivisen maailmansa ja ulkonaisen objektivisen maailman yhtymäkohtaan, ihminen ei ollenkaan heti eikä läheskään aina ymmärrä suunnata katsettaan sisään- ja ylöspäin, mistä jumala todella on löydettävissä, vaan ulospäin ilmenneeseen

⁵⁾ Taidetta ei ole ainoastaan soitto, laulu, runous j. n. e., vaan koko se puoli ihmiselämästä, joka välittömästi on tekemisissä tunteen ja kauneuden luovan voiman kanssa, kuten ystävyys, rakkaus, perhe-elämä, yhteiskunnallinen elämä j. n. e.

maailmaan. ⁶⁾ Tästä on silloin seurauksena, että ihminen, etsien jumalaa ulkomaailmasta, ikäänkuin vetää itseensä jumalallista elämää ja koettaa tehdä sitä omaksi persoonalliseksi omaisuudekseen, sen sijaan, että hänen pitäisi antaa itsensä jumalalle. Hänen tiensä kulkevat ulospäin ja alaspäin, ja jumalallinen elämä muuttaa hänen tajunnassaan muotoa ja väriä. Jumalallisen tahdon asemasta hän näkee oman tahtonsa, jumalallisen tiedon asemasta oman viisautensa, jumalallisen tunnon asemasta omat tunteensa. Hyvyys muuttuu vallanhimoksi, totuus ylpeydeksi ja kunnianhimoksi, kauneus nautinnonhimoksi, ja niiden kintereillä seuraavat muut paheet ja itsekkyyden muodot.

Sillä kehitystasella, jolla ihmiskunta nyt on, vallitsee niin muodoin ristiriita valon ja pimeyden valtakunnan välillä. Ihmisellä on kaksi minää, ylempi ja alempi. Ylempi vetää häntä sisäisen jumalan luo, alempi ulospäin etsimään kaiholleen tyydytystä objektiivisesta elämästä. Korkeamman minän puhdas kolmio on vajotessaan aineelliseen maailmaan kääntänyt kärkensä alaspäin.

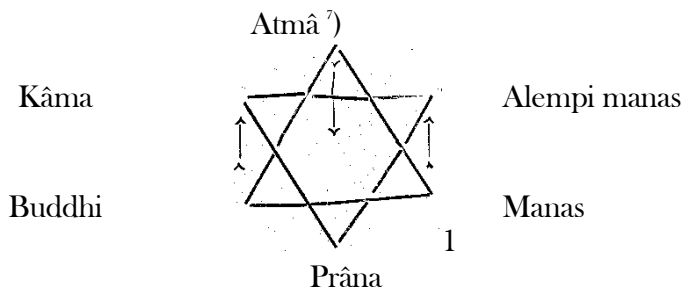
Seuraava taulu painaa mieleemme nämä suhteet:

Kolminaisuus ja sen nurin käännetty kuva.

Jumala.

Tahto
Tunto
Tieto

Hyvyys
Kauneus
Totuus

⁶⁾ Tarkemmin määriteltynä teosofisella kielellä: sielun silmä on korkeammalla mentalitasolla. Sen sijaan, että se kääntäisi katsettaan korkeammille tasoille, se kumartuu alaspäin kolminaismaailmaan – mikä tietysti on välttämätöntä kehitykselle.

⁷⁾ Atmâ merkitsee *itse, henki*; buddhi on *intuitsioni* eli henkinen ymmärrys, joka näkee totuuden ja kauneuden ja rakastaa kaikkia, manas on *järki, ymmärrys, ajate*; kâma on *himo, halu*; prâna on *elämänvoima, elonprinsippi*.

Ihminen.

<i>Ylempi</i>			<i>Alempi</i>	
Atmâ	Hyvä tahto		Vallanhimo	Prâna
Buddhi	Kaunis tunto		Nautinnonhimo	Kâma
Manas	Tosi tieto		Kunnianhimo, ylpeys	Alempi manas

Kuvio on sangen opettava. Henkinen tunto ja korkeampi järki muuttuvat himoksi ja alemmaksi, itsekkääksi ymmärrykseksi, ja nämä jälkimäiset nousevat ihmisten tajunnassa edellisten yläpuolelle. Mutta tahto, joka muuttuu elämänvoimaksi, pysyy yhä korkeimpana ihmisen tajunnassa, niin että hän luulee oman tahtonsa häntä hallitsevan, vaikka hallitsijana onkin himo ja ymmärrys, joita elämänvoima palvelee. Tahtonsa yhteyteen hän niinmuodoin ei laisinkaan pääse, niinkauan kuin himo ja ymmärrys sen vangitsevat.

Onko nyt tämä ristiriita ylempien ja alemmien välillä oleva ikuinen? Onko ihmiskunta aina oleva valon ja pimeyden valtakuntain taistelulentä? Eikö ylempi koskaan kukista alempaa?

Monet ihmiset uskovat, että taistelu on ikuinen. „Aina ovat hyvä ja paha olleet keskenään ristiriidassa“, he sanovat, „aina tulee niin olemaan“. Heidän viisautensa on alistumista (resignationia) välttämättömyyden alle, heidän uskontonsa on ivaa ja epäilyä, heidän rakkautensa on katkeruutta täynnä.

Mutta heidän uskonsa erehtyy. Kaikki tietäjät ja profetat ovat nähneet ja ennustaneet, että aika on tuleva, jolloin ihmiskunta voittaa takaisin lapsuutensa ihanuuden. „Sillä katso, minä luon uuden taivaan ja uuden maan“, laulaa juutalainen Jesaias, „ja entisiä ei pidä muistettaman eikä mieleen johdatettaman. Vaan iloittaa ja riemuitkaa iankaikkisesti niissä, kuin minä luon. Sillä katso, minä luon Jerusalemin iloksi ja hänen kansansa riemuksi.“ Ja hän lopettaa kuvauksensa noilla kuuluisilla sanoilla: „Ei heidän pidä hukkaan työtä tekemän eikä turmelluksessa synnyttämän: sillä he ovat Herran siunattu siemen, ja heidän jälkeentulevaisensa heidän kanssansa. Ja tapahtuu, että ennenkuin he huutavat, tahdon minä vastata; koska he vielä puhuvat, tahdon minä kuulla. Susi ja lammas pitää ynnä laiumella käymän, jalopeura ja härkä yhdessä korsia syömän, ja käärmeet pitää maata syömän. Ei heidän pidä vahinkoa tekemän eikä turmeleman koko minun pyhällä vuorellani, sanoo Herra“. (Jesaias, 65: 17-25). Samalla tavalla puhutaan kaikissa uskonnoissa tuhatvuotisesta autuuden valtakunnasta, joka kerran tuleva on ja jolloin ihmiskunta „ikuisessa taistelussaan“ on antanut paremman minänsä lopullisesti voittaa alemman.

Emme tiedä, koska tämä tuhatvuotinen valtakunta astuu alas maan päälle; historiallinen kehitys on vähitellen vievä siihen: vähitellen on sivistys voittava barbarismia, järjestys anarkismia, rakkaus vihan, viisaus sorron ja kauneus himot. Mutta sen me tiedämme, että ennenkuin tuhatvuotinen valtakunta alkaa, on ihmiskunta käyvä läpi suuren koetuksen. Ennen sen ajan koittoa on jokaiselle ihmiselle tuleva, ennemmin tai myöhemmin ruumistustensa sarjassa hetki, jolloin hän herää itsetietoiseksi elämän mahdollisuuksista, jolloin hän *näkee Tien*. Ennen hän on sielunsa pakosta etsinyt jumalaa uskonnosta, tieteestä filosofiasta, elämästä taiteesta – ja myös halujensa ja viettiensä ja mielikuvitustensa ja ylpeytensä ja vallanhimonsa tyydytyksestä; nyt hän äkkiä näkee, että todella on olemassa tie jumalan luo – ja samalla, että on olemassa tie, joka vie jumalasta pois. Hän seisoo mahtavan valinnan edessä. Onko hän kulkeva oikealle ja antava kunnian jumalalle vai onko hän astuva vasemmalle omaa personallista ylisuuruuttaan kohti? Oikea tie on alussa kolkko, yksinäinen, kylmä – hän ei näe

portin luona, että edempänä tie vaalenee ja kirkastuu. Mutta vasemmalla houkuttelee tummanpunainen valo ja suuret nautinnot ja ääretön ylpeys. Minkä hän on valitseva?

Ihminen on sillä hetkellä valkoisen ja mustan magian tienhaarassa. Valkoisen magian puolella kutsuu *viasaus* ja *työ*, mustan puolella houkuttelee *valta* ja *nautinto*. Pitkin kehityksensä kulkua on elämä tuonut ihmisen eteen hyvän ja pahan kahdet mahdollisuudet. Ihminen on ensin valinnut pahan hyvänä, sittemmin oppinut epäröimään ja punnitsemaan. Hänen lopullinen valintansa, kun hän itsetietoisena katselee elämää silmästä silmään, riippuu nyt siitä, mihin suuntaan hänen valikoimisensa ylipäänsä on käynyt. Jos hän on elämän koulussa oppinut rakastamaan totuutta, jumalaa, kauneutta, hyvyttä, jaloutta enemmän kuin omaa etuaan, silloin hän valitsee oikean tien; mutta jos hän on tottunut asettamaan kaikessa oman minänsä etusijalle, silloin hän joko kallistuu vasempaan päin tai kauhistuu omaa sydäntään ja lykkää valinnan tuonemmaksi.

Tämä nyt on se koetus, joka kerran tulee jokaisen ihmisen eteen, ja oikein valitessaan hän astuu sille tielle, jota on kutsuttu milloin opetuslapsen uraksi, milloin vihkimyksen asteikoksi, milloin pyhyiden tai salatieteilijän tieksi.

Me ihmiset emme onneksi vielä seiso näiden porttien luona. Meillä on vielä kehitysaikaa edessämme, tuiki tarpeellinen valmistusaika.

Mutta juuri sentähden meillä on edessämme suuri mahdollisuus. Me voimme nyt jo kasvattaa itseämme oikein valitsemaan. Ja me voimme vieläkin enemmän.

Me voimme jouduttaa tätä valmistavaa kehitystämme. Sen sijaan, että jäisimme odottamaan, kunnes elämä kuljettaa meidät Tien alkuun, me voimme itse vapaasta tahdosta vaeltaa elämän porttien luo, vaeltaa pitkin sitä „*kaitaa tietä*, joka elämään vie“.

Eikä tämä kaita tie nyt enää ole mikään salaisuus. Se *on* se tie, joka askel askelelta vapauttaa meidät itsekkyydestämme ja alemmasta minästä ja kasvattaa meissä selvänäköistä rakkautta jumalaa ja kaikkea olevaista kohtaan. Se tie on alati kasvavaa uskoa henkisiin arvoihin, uskoa hyvän voittoon, uskoa omassa itsessämme asuvaan jumalalliseen voimaan.

Senkin tien alussa on herämys. Herämys, joka näyttää, kuinka tyhjä elämä on ilman jumalaa – ilman kauneutta, ilman totuutta ja ennen kaikkea ilman hyvyttä ja rakkautta, ja samalla päätös luopua itsekkyydestään ja palvella totuutta, hyvyttä, jumalaa.

Tämäkin valmistava kaita tie saattaa näyttää kolkolta ja vaikealta. Mutta sen vaikeudet ovat verrattain helposti voitettavissa ja sen kolkkaus pian haihtuu. Sillä ensimmäisestä askelesta alkaen astuu rauha ihmisen sieluun, se „rauha, joka käy yli kaiken ymmärryksen“.

Se rauha on todellisen *asketismin* tulos. Ainoastaan asketi voi sen rauhaa saavuttaa. Sillä mitä on asketi ja asketismi? Tavallisesti kauhistutaan tätä sanaa. Sanotaan, että se on itsensä kiduttamista ja viitataan Indian fakireihin ja keskiajan mielettömiin katumuksentekijöihin. Mutta miksikä itsensä kiduttaminen on niin kauheaa? Eikö itsensä hemmotteleminen ole ainakin yhtä kauheaa, jollei kauheampi? Itsensä kiduttaja koettaa toki saada valtaa oman alemman luontonsa yli, mutta itsensä hemmottelija antaa sille vapaat ohjokset.

Yhtäkaikki asketismi sanan järjellisessä merkityksessä ei ole itsensä kiduttamista. Itsensä kiduttaminen voi päinvastoin samoin kuin itsensä hemmotteleminen kehittää ihmistä väärään suuntaan: jos jälkimäinen kehittää hänen nautinnonhimoaan, saattaa edellinen kasvattaa hänen vallanhimoaan – ja nautinnon- ja vallanhimo ovat juuri ne kaksi tummaa varjoa, jotka valkoisen ja mustan magian tienhaarassa sokaisevat hänen silmänsä. Mutta mikä

sitten on varsinainen asketismi? Kreikkalainen sana *askeesis* merkitsee yksinkertaisesti „harjottelu“. Ja se harjottelu, josta on kysymys kaidalla tiellä, on ennen kaikkea oman itsekkyytensä voittaminen. Ei mitään itsensä kiduttamista ulkonaisessa merkityksessä, vaan sisällinen valvonta, sisällinen taistelu, sisällinen pyrkimys epäitsekkyyteen. Siis asketismi, joka ei vaadi mitään ulkonaisia temppuja, ei erakkoelämää eikä munkkiluostaria – vaikka toiselta puolen tietysti munkki ja erakkokin voivat olla todellisia asketeja –, vaan itsensä harjottelua kaikessa hyvässä ja epäitsekkyydessä, joka saattaa tapahtua – ja nykyaikana sangen mukavasti tapahtuu – keskellä jokapäiväisen elämän touhua ja pikku huolia.

Tätä harjottelua voimme syystä kutsua asketismin negatiiviseksi puoleksi. Positiivinen asketismi taas on se älyllisruumiillinen harjottelu, jonka tarkoituksena on puhdistaa ihmisen käyttövälineitä, mentaalista, astralista ja fyysillistä ruumista. Tässä harjottelussa noudatetaan monenlaisia järjestelmiä. Madame Blavatsky on edellämainitussa artikkelissaan maininnut muutamia tämänlaatuisia sääntöjä. Näitä asioita otamme vielä puheeksi useita kertoja tämän vuoden Omassatunnossa ja esitämme vielä toisenlaisia harjotussääntöjä.

Asketisen harjottelun kokonaistuloksena on, että ihminen kasvaa yhä itsetietoisemmaksi henkisesti, että hän lähenemistään lähenee jumalaa, kuolemattomuutta ja kaikkia salaisia voimia.

Jos siis tällä tavalla asketismia harjottaen etenemme kaidalla tiellä, lähestymme vähitellen elämän portteja. Ja kuta lähemmäksi niitä me joudumme, sitä selvemmin aavistamme, mitä salaisia voimia niiden takana piilee. Odottamattamme koituukin päivä, jolloin seisomme porttien luona ja etemme avautuu Elämän Tie – kaksi tietä, joista toinen vie oikealle toinen vasemmalle. Mutta meidän sydämemme täyttyy sanomattomalla riemulla ja kiitollisuudella, sillä vasen ei meitä houkuttele! Olemme jo ennen tottuneet valitsemaan oikein – ja nyt kiiruhdamme eteenpäin epäröimättä, sivulle vilkaisematta kohti kultaista temppeliä, josta korviimme kajahtaa taivaallisten kuorojen ilon uhkuvat tervehdyssymfoniat.

Pekka Ervast.